

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdlila a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: Z. K.**, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 11. 2005, č. j. 2 Cad 73/2005 - 22,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce Z. K. podal dne 24. 1. 2005 žádost o přiznání plného invalidního důchodu.

Lékař Okresní správy sociálního zabezpečení věcně příslušný dle § 6 odst. 4 písm. q) ve spojení s § 8 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, **(poznámka k citaci právních předpisů: právní předpisy jsou vždy citovány ve znění účinném v době, kdy žalovaná vydala napadené rozhodnutí)** dne 25. 4. 2005 vyslovil, že žalobce není plně invalidní podle § 39 odst. 1, ani částečně invalidní podle § 44 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění; podle jeho posudkového hodnocení žalobcův zdravotní stav je sice dlouhodobě nepříznivý, odpovídá (je srovnatelný) s postižením uvedeným v kapitole XIV (nemoci kůže a podkožního vaziva) položce 4 písm. b) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, tato položka řeší papuloskvamózní onemocnění (psoriáza, lichen) keratodermie, písm b) výrazné projevy, časté exacerbace nebo generalizované formy s dlouhodobými remisemi, míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stanoví v rozmezí 25 - 35%, přičemž podle posudku

lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti žalobce činila 30% a v souvislosti s § 6 odst. 4 a 5 cit. vyhlášky se nemění.

Žalovaná rozhodla dne 23. 5. 2005 pod č. 501 124 069 tak, že zamítla žádost žalobce o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. V odůvodnění uvedla, že žalobce není plně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 30%, podle § 39 zákona č. 155/1995 Sb., je pojištěnec plně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66%.

V žalobě podané proti rozhodnutí žalované namítl žalobce, že je neschopný práce na 100%, uvedl, že trpí lupénkou, léčí se na speciálním pracovišti, jeho stav se stále zhoršuje, má rovněž postiženou hrudní páteř, klouby, špatně se pohybuje, má poškozenou imunitu, po prodělaném zánětu slinivky břišní přetrvávají potíže, které mu dovolují požit jen takové základní potraviny jako např. suchou rýži, zhoršující se zdravotní stav měl dopad i na psychiku žalobce, léčil se u psychiatra a užíval psychofarmaka. Rovněž se léčil pro vysoký krevní tlak.

Krajský soud v Českých Budějovicích pro účely přezkumného řízení soudního vyžádal posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (§ 4 odst. 2 cit. zákona č. 582/1991 Sb.); tato komise ve svém posudku ze dne 26. 10. 2005 po zhodnocení vyšetření žalobce v komisi, a to nejprve za účasti lékaře internisty, posléze za účasti lékaře psychiatra, z vyžádaného psychologického vyšetření, ze skutečností zjištěných z posudkového spisu Okresní správy sociálního zabezpečení Tábor a ze záznamů praktického lékaře MUDr. C. obsahujících též odborné nálezy, určila jako určující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu protrahovanou reaktivní depresivní poruchu až těžkého stupně (kapitola V - Duševní poruchy a poruchy chování, položka 4 písm. c/ přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1985 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, stanoví rozpětí míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti u těžkých poruch neurotických, stressových a somatomorfních na 25 - 50%), přičemž míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stanovila na 35%. Střed rozpětí komise zvolila s přihlédnutím k tíži polymorfních potíží (vedle protrahované reaktivní depresivní poruchy až těžkého stupně lupénka, převážně artropatická forma, psoriatická spondylartropatie, přetlaková choroba korigovaná, vředová choroba gastroduodena v anamnéze, chronická pankreatopatie v anamnéze) a profesi posuzovaného (je středoškolákem, pracoval v posledních obdobích ve vedoucích funkcích - vedoucí prodejny nábytku do ledna 2005, od 9. 2. 2005 byl v pracovní neschopnosti). Posudková komise MPSV podrobný a úplně dokumentovaný posudek uzavřela výroky, že žalobce k 04/2005 nebyl plně invalidní podle § 39 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, byl však částečně invalidní podle § 44 odst. 1 cit. zákona, vznik částečné invalidity komise určila od 04/2005.

Krajský soud poté rozhodnutí žalované zrušil (pro vady řízení), zavázal ji právním názorem, že žalobce byl částečně invalidní od dubna 2005 a vrátil věc žalované k dalšímu řízení.

Žalovaná podala proti tomuto rozsudku krajského soudu kasační stížnost; namítla, že plný invalidní důchod a částečný invalidní důchod jsou dva samostatné druhy důchodů, přičemž řízení o přiznání každé této dávky se zahajuje na základě písemné žádosti (§ 81 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb.). Podle § 86 odst. 3 cit. zákona orgán rozhodující o plném invalidním důchodu nebo částečném invalidním důchodu rozhodne bez nové žádosti

i o částečném invalidním důchodu nebo plném invalidním důchodu, jestliže v průběhu řízení o přiznání důchodu (§ 81 odst. 1 cit. zákona) zjistí, že občan je částečně invalidní nebo plně invalidní; toto ustanovení (§ 86 odst. 3) se vztahuje pouze na řízení o přiznání důchodu, jde tedy například o případy, kdy pojištěnec žádá o plný invalidní důchod, dle posudku lékaře OSSZ je pouze částečně invalidní, přičemž toto ustanovení umožňuje bez podání další žádosti přiznat částečný invalidní důchod. Poněvadž rozhodnutí žalované je přezkoumáváno jako pravomocné, v řízení před soudy již není naplněna podmínka uvedená slovy zákona „zjistí v průběhu řízení o přiznání důchodu“, neboť toto řízení bylo skončeno nabytím právní moci rozhodnutí žalované (na rozdíl od situace, kdy správní soudy přezkoumávaly rozhodnutí žalované jako nepravomocná k opravným prostředkům podle dřívějších předpisů). Žalovaná dovozuje, že případný nárok na jinou dávku (částečný invalidní důchod) není důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí; v této souvislosti odkázala na rozsudky Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Ads 9/2004, sp.zn. 4 Ads 40/2004. Navrhla proto rozsudek krajského soudu zrušit a vrátit věc tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud projednal kasační stížnost vázán jejím rozsahem a důvody (§ 109 s. ř. s.), stěžovatelka uplatňuje nesprávné právní posouzení věci ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Tento důvod by mohl být naplněn, pokud by soud užil na věc nedopadající právní normy, anebo by užil sice právní normy přílehlavé, leč jejich interpretace by podle názoru Nejvyššího správního soudu neobstála.

Kasační stížnost je nedůvodná.

Nejvyšší správní soud pod **č. j. 4 Ads 9/2004 - 36 ze dne 29. 6. 2004 (obdobně po sp. zn. 4 Ads 40/2004)** posuzoval, zda žalovaná byla v řízení o odnětí plného invalidního důchodu povinna bez žádosti rozhodnout o přiznání částečného invalidního důchodu za situace, kdy výrok o tom, že pojištěnec je částečně invalidní učinila v přezkumném řízení soudním posudková komise MPSV; Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku vyslovil, že *„pokud v řízení o přezkoumání rozhodnutí orgánu důchodového pojištění o odnětí plného invalidního důchodu vyjde najevo, že pojištěnec byl k datu odnětí plného invalidního důchodu alespoň částečně invalidní, nemůže být přezkoumávané rozhodnutí pro nezákonnost zrušeno jen proto, že současně s odnětím plného invalidního důchodu nebylo bez nové žádosti rozhodnuto i o přiznání částečného invalidního důchodu; ustanovení § 81 odst. 2 a 3 a § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. takový postup orgánu důchodového pojištění neukládá“*. Toto rozhodnutí ovšem pro posuzovanou věc určující význam nemá, neboť v něm Nejvyšší správní soud vyslovil svůj náhled na zcela odlišnou situaci, totiž odnětí plného invalidního důchodu – z díkce § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. plyne, že upravuje pouze postup pro případy, kdy se vede řízení o přiznání důchodu, nikoli řízení o jeho odnětí. Tato mýlka stěžovatelky směřující k označenému rozsudku čtvrtého senátu Nejvyššího správního soudu je patrně vedena judikaturou zastávanou ve správním soudnictví do roku 1998 k tehdejší textaci § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., jež neomezovala takovýto postup pouze na řízení o přiznání důchodu, nýbrž obecně na rozhodování o důchodu (tedy i na jeho odnětí) a např. Vrchní soud v Praze judikoval k této zákonné díkci, že *„při odnímání plného invalidního důchodu nelze opomenout příkaz § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., podle něhož orgán rozhodující o plném invalidním důchodu rozhodne bez nové žádosti i o částečném invalidním důchodu, jestliže v průběhu řízení zjistí, že pojištěnec je částečně invalidní.“* Rozhodnutí čtvrtého senátu zdejšího soudu, pro které bylo již určující znění § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., k 1. 8. 2003, zcela správně vyložilo, že pokud je invalidní důchod odnímán, nově lze takový důchod (plný či částečný) přiznat jen k nové žádosti pojištěnce. Nicméně v tomto rozsudku čtvrtý senát

vyslovil názor, že § 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., „*platí jen pro řízení o přiznání důchodu částečného invalidního nebo plného invalidního.*“, tedy nepochyboval o tom, že vede-li se řízení o přiznání tohoto typu důchodu, uvedené ustanovení se aplikuje. Stejný závěr vyslovil i třetí senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 16. 3. 2005, č. j. 3 Ads 26/2004 - 48, podle nějž, rozhodl-li orgán důchodového pojištění (zde Ministerstvo vnitra) o odnětí plného invalidního důchodu a konstatoval, že pojištěnec je částečně invalidní, není z úřední povinnosti bez nové žádosti povinen rozhodnout o přiznání částečného invalidního důchodu. „*Tato povinnost je stanovena pouze v případě rozhodování o přiznání plného či částečného invalidního důchodu, nikoliv v řízení o jeho odnětí.*“ I toto rozhodnutí tedy stvrdilo závěr, že orgán rozhodující o plném či částečném invalidním důchodu je povinen rozhodnout i bez žádosti o takovém důchodu, zjistí-li v řízení o jeho přiznání, že pojištěnec je částečně či plně invalidní (tedy bez ohledu na to, o jaký důchod požádal - k tomu však rozbor dále).

Pro posouzení projednávané věci je třeba spíše se zabývat rozsudkem třetího senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2005, č. j. 3 Ads 57/2004 - 209, z nějž vzešla tato právní věta: „*Podá-li pojištěnec žádost o částečný invalidní důchod a ve správním řízení je zjištěna pouze jeho částečná invalidita, a nikoliv plná invalidita, nositel pojištění nepochybí, pokud rozhodne pouze o přiznání částečného invalidního důchodu a neučiní žádný výrok o nároku na plný invalidní důchod (§ 86 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 134/1997 Sb.). Pojištěnec nemůže v žalobě účinně namítat, že splňuje podmínky pro přiznání plného invalidního důchodu.*“ K tomu v odůvodnění tohoto rozsudku třetí senát blíže uvedl, že „*stěžovatel (pojištěnec) podal žádost o částečný invalidní důchod, tím vymezil předmět správního řízení, o němž správní orgán rozhodl. Žádost o jinou dávku není v dávkovém spise žalované do doby vydání uvedeného správního rozhodnutí doložena a neprokázal ji ani stěžovatel v průběhu soudního řízení. Správní orgán nepochybil, pokud svým rozhodnutím rozhodl pouze o přiznání částečného invalidního důchodu a neučinil žádný výrok (ať již vyhovující či zamítavý) ohledně plného invalidního důchodu, neboť nárok na tuto dávku stěžovatel předepsaným způsobem neuplatnil a v průběhu správního řízení nebyly zjištěny skutečnosti uvedené v § 86 odst. 3 cit. zákona.*“ Třetí senát v odůvodnění svého rozsudku pak dovodil, že krajský soud přezkoumává rozhodnutí žalované „*neměl provádět dokazování ohledně existence plné invalidity stěžovatele a i v případě, že by byla plná invalidita prokázána, nemohl by soud napadený správní akt zrušit, neboť soud přezkoumává pouze zákonnost výroku správního rozhodnutí a toto rozhodnutí žádný výrok, jímž by bylo jakkoliv rozhodnuto o nároku na plný invalidní důchod stěžovatele neobsahovalo a ani obsahovat nemělo.*“

Šestý senát Nejvyššího správního soudu nezpochybňuje závěry učiněné třetím senátem v posledně zmiňovaném rozsudku, přičemž ovšem zdůrazňuje, že se jednalo situaci, kdy pojištěnec požádal o částečný invalidní důchod a tento důchod mu byl přiznán. Pro projednávanou věc proto nemůže být určující, neboť žalobce požádal o plný invalidní důchod a v duchu dále vyložených principů řízení o dávky důchodového pojištění podmíněné nepříznivým zdravotním stavem musel být srozuměn s tím, že může obdržet částečný invalidní důchod, zvláště za situace, že, jak dále vyloženo, zákon nepřipouští vést souběžně řízení o částečném a plném invalidním důchodu.

Pro posouzení věci jsou určující následující ustanovení právních předpisů upravujících důchodové pojištění, řízení o dávkách důchodového pojištění a soudní řízení správní:

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, rozlišuje dva typy dávek závislých na poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, přičemž rozdíly v současné době tkví především v míře tohoto poklesu (66% plný invalidní důchod, 33% částečný invalidní důchod), v minulosti i v jiných aspektech (například výplata částečného invalidního důchodu byla do 1. 2. 2006 ovlivněna výší příjmu z výdělečné činnosti). Dále je těmto dávkách společné, že pro vznik nároku se vedle plné či částečné invalidity vyžaduje určitá doba pojištění, která se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem invalidity (§ 38, § 39, § 40, § 43, § 44 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění).

Pro řízení o těchto dávkách jsou určující ustanovení § 81, § 86 odst. 3 ve spojení s § 87 a § 89 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení; o dávkách důchodového pojištění rozhoduje Česká správa sociálního zabezpečení (§ 5 písm. a/ č. 1 cit. zákona); podkladem pro rozhodnutí o plném invalidním či částečném invalidním důchodu je posudek lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení (§ 8 odst. 1 cit. zákona zní: „Okresní správy sociálního zabezpečení posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost občanů ve věcech sociálního zabezpečení...; za tím účelem svými lékaři posuzují a/ plnou invaliditu nebo částečnou invaliditu...“). Pro vydávání posudků se přiměřeně použítí ustanovení obecných předpisů o správním řízení (§ 8 odst. 9 cit. zákona). Podle § 81 odst. 1 cit. zákona se řízení o přiznání dávky důchodového pojištění zahajuje na základě písemné žádosti. Podle § 81 odst. 3 cit. zákona věty druhé a třetí platí, že zahájení řízení o plný invalidní důchod brání tomu, aby bylo zahájeno řízení o částečném invalidním důchodu; zahájení řízení o částečný invalidní důchod brání tomu, aby bylo zahájeno řízení o plném invalidním důchodu; ustanovení této věty však neplatí, probíhají-li v téže době řízení o přiznání částečného invalidního důchodu a přezkumné řízení soudní z důvodu odnětí plného invalidního důchodu. Podle § 86 odst. 3 cit. zákona orgán rozhodující o plném invalidním důchodu nebo částečném invalidním důchodu rozhodne bez nové žádosti i o částečném invalidním důchodu nebo plném invalidním důchodu, jestliže v průběhu řízení o přiznání důchodu (§ 81 odst. 1) zjistí, že občan je částečně invalidní nebo plně invalidní. Podle § 87 odst. 2 cit. zákona je rozhodnutí, které je podkladem (podkladem je přitom rozhodnutí jiného orgánu než toho, který rozhoduje o dávce, pokud bylo vydáno po podání žádosti o takovou dávku) pro rozhodnutí o dávce důchodového pojištění, obsaženo v rozhodnutí o dávce. Podle § 89 odst. 2 věty za středníkem cit. zákona soud přezkoumá podkladové rozhodnutí jen při rozhodování o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o důchodu (stěžovatelky). Pro řízení ve věcech důchodového pojištění platí jinak (subsidiárně) správní řád (§ 108 cit. zákona), tedy do 31. 12. 2005 zákon č. 71/1967 Sb.

Podle § 71 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Soud přezkoumá v mezích žalobních bodů napadené výroky rozhodnutí. Byl-li závazným podkladem přezkoumávaného rozhodnutí jiný úkon správního orgánu, přezkoumá soud k žalobní námitce také jeho zákonnost, není-li jím sám vázán a neumožňuje-li tento zákon žalobci napadnout takový úkon samostatnou žalobou ve správním soudnictví (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). V rámci dokazování může soud zopakovat nebo doplnit důkazy provedené správním orgánem, neupraví-li zvláštní zákon rozsah a způsob dokazování jinak. Soud jím provedené důkazy hodnotí jednotlivě i v jejich souhrnu s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem a ve svém rozhodnutí vyjde ze skutkového a právního stavu takto zjištěného (§ 77

odst. 2 s. ř. s.). Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění. Ministerstvo práce a sociálních věcí; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Pro vydávání těchto posudků se přiměřeně použijí ustanovení obecných předpisů o správním řízení. Podle § 78 odst. 6 s. ř. s. zrušil-li soud rozhodnutí správního orgánu ve věci, v níž sám prováděl dokazování, zahrne správní orgán v dalším řízení tyto důkazy mezi podklady pro nové rozhodnutí.

Z předestřené výčtu použitelných ustanovení na projednávanou věc především plyne, že řízení o plný či částečný invalidní důchod lze zahájit jen na základě písemné žádosti; potud se jedná o jeden z principů správního řízení, jež se zahajuje buď k žádosti anebo z podnětu správního orgánu (ex offio). Zde zvláštní právní předpis (zákon č. 582/1991 Sb.) stanoví, že řízení o plný nebo invalidní důchod lze zahájit pouze a jedině k písemné žádosti pojištěnce. Dále pak upravuje dvě významné odlišnosti ve vztahu k institutům známým jako litispendence (překážka věci zahájené) a ve vztahu k předmětu řízení, jenž jinak pravidelně plyne ze žádosti. Jednak stanoví (§ 81 odst. 3 cit. zákona), že je-li zahájeno řízení o jeden typ invalidního důchodu, nelze souběžně (k písemné žádosti) vést řízení o druhý typ invalidního důchodu, tedy přestože nejde o rozhodování v téže věci (neboť plný invalidní důchod a částečný invalidní důchod jsou rozdílnými dávkami důchodového pojištění) stanoví cit. zákon překážku v podobě zahájeného řízení; tato zvláštnost pak nutně musí mít odraz v úpravě dalšího postupu řízení, neboť jinak by byla z hledisek obecných nároků na fair proces neodůvodnitelná (litispendence je institutem použitelným pouze a výhradně na řízení vedené v téže věci, tedy na řízení téhož účastníka o tomtéž důchodu). Tento odraz nutno hledat v § 86 odst. 3 cit. zákona, jenž svou podstatou hojí skutečnost, že pojištěnec nemůže souběžně na základě svého úkonu vést řízení jak o plném, tak o částečném invalidním důchodu. Toto ustanovení nutno chápat jako ustanovení rozšiřující předmět řízení ipso facto na ten či onen typ invalidního důchodu (přestože pojištěnec žádal plný invalidní důchod, musí se zjišťovat, zda pojištěnec není alespoň částečně invalidní, neboť kdyby tomu tak bylo, byl by povinen takový důchod přiznat (při splnění ostatních podmínek). Pokyn § 86 odst. 3 cit. zákona („orgán rozhodující o plném nebo částečném invalidním důchodu rozhodne bez nové žádosti i o částečném nebo plném invalidním důchodu, jestliže v průběhu řízení o přiznání důchodu zjistí, že občan je částečně nebo plně invalidní“) ve spojení s obecnou úpravou správního řízení, pak vede Nejvyšší správní soud k přesvědčení, že stěžovatelka je v řízení o plný invalidní důchod povinna zjišťovat typ invalidity (částečná, plná) a také v tomto smyslu o žádosti pojištěnce rozhodnout. Pokud by tomu tak nemělo být, zákon č. 582/1991 Sb., jenž na vede stěžovatelku (resp. OSSZ) ke zjišťování obou typů invalidity, by musel obsahovat výjimku v tom smyslu, že by veškeré závěry svého skutkového a právního zjištění (resp. zjištění obsažených v podkladovém rozhodnutí) nezahrnula do výroku svého rozhodnutí o dávce, a rozhodla by pouze o předmětu řízení, jak byl vymezen v žádosti pojištěnce, přestože by rozsah skutkového (a právního) zjišťování v řízení byl širší. Takové ustanovení však cit. zákon neobsahuje, naopak, jak vyloženo výše, ukládá stěžovateli pojmout předmět řízení širěji a zabývat se v zahájeném řízení oběma možnými alternativami. Nejvyšší správní soud vidí v provázanosti uvedených ustanovení vnitřní logiku, kterou je možno akceptovat, ovšem jedině a pouze za předpokladu, že bude vyložena touto optikou. Je-li zabráněno pojištěnci, aby v době řízení o jeden typ invalidního důchodu podal žádost o druhý typ tohoto důchodu, přičemž stěžovatelka je oprávněna přiznat k žádosti o jakýkoli z obou typů invalidních důchodů kterýkoli, pak jde o opatření, jež významně racionalizuje procesní postupy, které se vedou mezi dvěma orgány (Okresní správa sociálního zabezpečení a Česká správa sociálního zabezpečení), avšak nemohou být nikdy k tíži postavení pojištěnce. Ostatně

podkladová rozhodnutí (posudky lékaře OSSZ a posudkové komise MPSV) v projednávané věci zcela korespondují s těmito závěry, neboť vyslovují oba potřebné závěry pro řízení o dávce důchodového pojištění (v posuzované věci: je částečně invalidní, není plně invalidní, /PK MPSV/ anebo není plně invalidní ani částečně invalidní /lékař OSSZ/).

Soud pak k žalobě pojištěnce přezkoumá výrok správního rozhodnutí v požadovaném rozsahu. Z tohoto pohledu nehraje právní moc rozhodnutí stěžovatelky žádnou podstatnou roli, neboť soud zkoumá, zda stěžovatelka zjistila správně a úplně skutkový stav věci a aplikovala správné právní normy k datu vydání rozhodnutí; zjistí-li soud, že stěžovatelka k žádosti o plný invalidní důchod odepřela pojištěnci částečný invalidní důchod, ač to měla na základě správně a úplně zjištěného stavu věci nevzbuzujícího pochybnosti zjistit na základě podkladového rozhodnutí (§ 32 správního řádu účinného do 31. 12. 2005), pak je oprávněn na základě doplnění skutkových zjištění v řízení před soudem (zjištění částečné invalidity) zavázat stěžovatelku, aby tato zjištění zahrnula do podkladů pro své rozhodnutí.

Řešení, jež zastává šestý senát Nejvyššího správního soudu, zahrnuje i poněkud širší pohled na projednávanou problematiku: na soud se obrací pojištěnci, jež nejsou s rozhodnutím stěžovatelky uspokojeni, to znamená, že k žádosti o plný invalidní důchod bylo rozhodnuto o jejím zamítnutí (s podkladovými výroky není ani částečně, ani plně invalidní). Pokud totiž Nejvyšší správní soud svou judikaturou povede stěžovatelku k oprávnění požadovat po pojištencích, aby po skončení řízení o jeden typ invalidního důchodu zahajovali další řízení o druhý typ invalidního důchodu, přičemž tito pojištěnci mohou být ovlivněni délkou soudního řízení (několik let) před dvěma stupni správních soudů, může dojít ke dvěma efektům, z hlediska ochrany sociálních práv krajně nežádoucím: jednak by zůstalo na stěžovatelce, kdy a jak zjistí skutkový stav věci, a patrně jen když libovolně uzná za vhodné, přizná důchod, jinak se bude „držet předmětu řízení“ vymezeném v žádosti, a chybu v utváření skutkového stavu věci nebude možno v soudním řízení odstranit, přestože pojištěnci nepochybně od data zjištění v soudním řízení určitý typ důchodu náleží, jednak na základě nové žádosti půjde o řízení, v němž lékař OSSZ nebude nijak vázán zjištěním v řízení soudním, a to jak z hlediska data vzniku invalidity tak jejího typu, a konečně může za určitých okolností pojištěnec ztratit nárok i s ohledem na zjišťování doby pojištění potřebné pro vznik nároku, který by podle závěrů soudního řízení měl. Navíc nelze odhlédnout od právní situace, která vede k tomu, že tyto dva typy invalidity se velmi sbližují (vypuštění omezení výdělečné činnosti v souvislosti s výplatou částečného invalidního důchodu) a v zásadě se již jedná v současné době o jeden typ dávky, takže tím spíše je neodůvodněné nutit pojištěnce, jenž typicky podal žádost o plný invalidní důchod, aby po několikaměsíčním řízení před stěžovatelkou a několikaletém řízení před soudy podával novou žádost o částečný invalidní důchod, třebaže míra poklesu jeho schopnosti výdělečné činnosti byla kvalifikovaně zjištěna v soudním řízení, v němž byl skutkový stav věci přezkoušen a doplněn a v tomto rozsahu stěžovatelku soud svými zjištěními zavázal.

Obiter dictum Nejvyšší správní soud uvádí, že stěžovatelka by měla v rámci principů dobré správy dbát toho, aby pojištěnci byli náležitě o svých právech poučováni, včetně úpravy tiskopisů, na kterých pojištěnec o dávku žádá tak, aby bylo zřejmo, že k jedné žádosti, v posuzované věci o plný invalidní důchod, mu může být stěžovatelkou přiznán i pouze důchod částečný, přičemž pojištěnec by měl být s touto možností kvalifikovaně seznámen a měl by mít i možnost projevit svou vůli v řízení správním ohledně setrvání na takové žádosti, zjistí-li se, že jeho zdravotní stav odpovídá jen částečné, nikoli plné invaliditě.

Poněvadž Nejvyšší správní soud neshledal v rozhodnutí krajského soudu pochybení, které by zakládalo nutnost jeho rozhodnutí zrušit, kasační stížnost zamítl (§ 110 s. ř. s.).

Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1, 2 ve spojení s § 120 s. ř. s.), ze soudního spisu neplynou náklady žalobce, které by měla stěžovatelka jako procesně neúspěšná hradit, proto bylo rozhodnuto, jak uvedeno ve výroku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. března 2007

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu